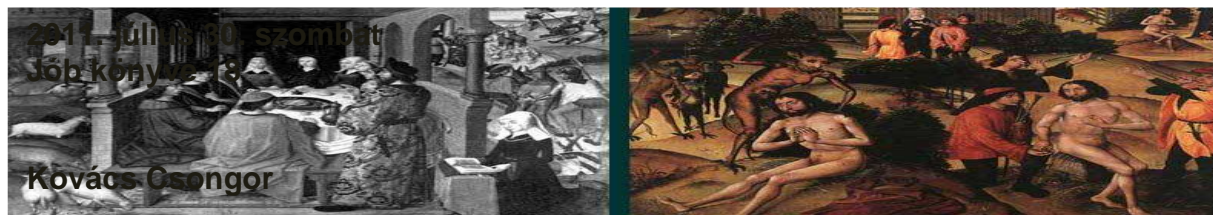

IGAZSÁG ÉS ÉLET

Folyóirat a lelkipásztori és nevelői munka számára

Lectio continua – Bibliaolvasó kalauz alapján

Bildád második beszéde: A bűnösökre pusztulás és feledés vár

^{18,1}Megszólt a súahi Bildád, és ezt mondta: ^{18,2}Mikor hagytok már fel a szavakkal? Gondolkozzatok, és aztán beszéljünk! ^{18,3}Miért tartasz bennünket állatnak, és miért nézel ostobának? ^{18,4}Ha magadat marcangolod haragodban, talán elpusztul miattad a föld, és elmozdul helyéről a kőszikla? ^{18,5}Sőt, a bűnösök világossága kialszik, tűzük lángja nem fénylik. ^{18,6}A világosság elsötétedik sátrában, mécsese kialszik mellette. ^{18,7}Erőteljes léptei megrövidülnek, saját tanácsa buktatja el. ^{18,8}Mert lába hálóba bonyolódik, és kelepcebé kerül. ^{18,9}Sarkát csapda ragadja meg, és hurok feszül rá. ^{18,10}Kötél van elrejtve számára a földön, és csapda van ösvényén. ^{18,11}Körös-körül félelmek rémítik, és kergetik lépten-nyomon. ^{18,12}Éhesen vár rá a nyomorúság, és kész a veszedelem, hogy elbuktassa. ^{18,13}Darabonként rágja le a bőrét, darabonként rágja a halál kezdete. ^{18,14}El kell szakadnia biztonságos sátrától, és oda kell lépnie a borzalmak királya elé. ^{18,15}Sátrában nem az övéi laknak, lakóhelyére kénkövet szórnak. ^{18,16}Alul elszáradnak gyökerei, és felül lefonnyad az ága. ^{18,17}Emlékezete eltűnik a földről, és nem emlegetik nevét az utcán. ^{18,18}Világosságból sötétségbe taszítják, a föld kerekességéről elúzik. ^{18,19}Utódja és sarjadéka nem lesz népe között, senkije sem marad lakóhelyén. ^{18,20}Végnapján elszörnyednek a nyugaton lakók, és iszonyat fogja el a keleten lakókat. ^{18,21}Bizony, így jár az álnokok hajléka, annak lakóhelye, aki nem akar Istentől tudni.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

Bildád újabb beszédében nincs semmi újdonság tartalmilag, egyedül az, ahogyan megfogalmazta. Szenvedélyesség (4.v.), finoman kidolgozottság (8–10.v.), drámai képzeletvilág (11–14.v.), lendületesség.

Teológiaiailag azonban nincs nagy változás a mondanivalóban, mivel a leegyszerűsített retribúció tant képviseli továbbra is. Bildád világa két részre osztott: vannak jók, és vannak rosszak, mint ahogy vannak nyugaton élők és keleten élők is (lásd 20.v. az új fordításban!). Ez a teljes leegyszerűsítése a dolgoknak, ahogy Jóbot kezelik. Bárki, aki Jóbot, szavait és tetteit ismerte, tudta jól, hogy az istenfélelem jelen van az életében – bármiben vétkezhetett is, és legyen bármilyen nyomorult is a jelenlegi állapota. Még a legvonalasabb retribúció tan képviselői sem gondolhatják azt, hogy az ember vagy teljesen jó, vagy teljesen rossz, sem azt, hogy a jelenlegi állapotuk ezért az ő jóságuknak vagy gonoszáguknak köszönhető.

Talán az a legmegdöbbentőbb Bildád leírásában, amit a gonoszokkal kapcsolatosan olvashatunk, hogy a hétköznapi élet realitását, tapasztalatait nélkülözi. Vajon mindezt, amit a gonoszokkal kapcsolatosan leír így látta, vagy ez a megfogalmazás inkább a kívánságát tükrözi jobban? Igaz az, hogy a gonoszra lehull a kénköves és tüzes eső, és a világ teljesen kitörli az emlékezetéből? A későbbi böl-

csességirodalom már korrigálja ezt a látásmódot (Sirák 44,9), és beszél arról is, hogy éppenséggel fordítottja is tapasztalható ennek, hogy ti. Az igaz emlékezete vész el. Bildád inkább arról a világról szól, amelynek úgy kellene működnie, mint ahogyan nem látható és tapasztalható, de ezt a világot várja és ebbe vágyakozik.

Lélektanilag érthető az a látásmód, melyet Bildád képvisel, és az a világrend, amelyet képvisel. Bildádnak van nagyon szüksége a retribúció tanának fekete-fehér dogmájára, mert ez a jól berendezett világrend szükséges az ő lelki nyugalmanak, jólétének. Bildád nem szeretné, hogy összedőljön az ő elképzelt világa, teológiája, és a leegyszerűsített retribúció tana (4.v.). Az elmélet és a tapasztalat között meghúzódó feszültség Bildád számára destruktív, ellenszenves és önmagának a megerősökölését jelentené, így teljességgel szükségtelen. Inkább tagadásba vagy vakságba menekül. A bebetonozott teológiáját, világrendjét nem lehet megkérdőjelezni, vagy kimozdítani a helyéről (4.v.). Bildád nem lehet ilyen módon társa annak a Jóbnak, aki a dolgok újragondolására, a kabát újragombolására hív. Bildád nem megy bele ebbe a felforgató tevékenységbe. Bildád inkább a dogma embere – nem igazán hajlandó a hit megújulásában és megújításában részt venni – ezért ő nem is tud vagy akar kockázatot vállalni. Ő inkább szavai szerint megmarad a tegnap gyermekének (8,9). Bildád Cófárral ellentétben nem beszél Jób bűnös voltáról, magatartása Jób irányába illedelmes. Inkább azt kívánja Jóbnak, hogy legyen vége az Istennel vívott csatájának, jobbítsa meg életét, és éljen boldogan (6–7.21.v.).

Az ember szereti leegyszerűsíteni a dolgokat. Talán azért, mert akkor a legkisebb erőfeszítést kell megtennie. Szeretjük a kész válaszokat, a jól működő zárt rendszereket. Ahol mi magunk is biztonságban érezzük magunkat. Ahol tudunk tájékozódni, és könnyedén tudunk mi is másoknak tanácsot adni, másokat irányítani.

Még Jézus tanítványaitól sem állt ez a magatartás távol: vakon született ember, Siloám tornyának az összeomlása, idegenek (samáriai, nem zsidók), stb.

Jób élete, tragédiája, kérdései azonban pontosan az ellenkezőjét követeli magának. S bár Bildád nem szeretne kimozdulni, s magát kimozdítani hagyni (4.v.), éppen ezért a teológiai gondolkodásába, a merev retribúció tanába se illesztheti bele Jóbot. A rossz megkapja méltó büntetését vallja Bildád, s ezt hosszasan taglalja.

Lelkigondozóként oda kell nagyon figyelni, hogy ne legyünk mi magunk Bildáddá. Akik nem képesek változni, s akik a rendszer kedvéért figyelmen kívül hagyjuk az embert, akivel dolgozunk van, vagy lenne. Azt gondolom, hogy a krisztológia segítségünkre van ebben is, s az Újszövetség felől tekintve Jób könyve is már egészen másképpen értelmezhető. Már magában az Ószövetségben is megkérdőjeleződik a retribúció tannak a mechanikus, merev alkalmazása (Zsolt 73).

Tanuljunk újat Jézus Krisztustól. Aki képes volt a tisztátalannak tartott emberekkel szóba állni, aki meghallotta a sziro-fóníciái asszony könyörgését, aki ha kellett a tanítványai gondolkodását is eddig elképzelhetetlennek tűnő dolgokkal stimulálta. Legyünk készek Istentől is újat tanulni, felfedezni, és alkalmazni mind életünkben, hitéletünkben, mind szolgálatunkban.